

Velja po pošti:

za celo leto naprej . K 28.—

za pol leta 13.—

za četrt 6:50

za en mesec 2:20

za Nemčijo odoletno . 29.—

za ostalo inozemstvo . 35.—

V upravnishvu:

za celo leto naprej . K 22:40

za pol leta 11:20

za četrt 5:60

za en mesec 1:90

za pošiljanje na dom 20 v, na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENE

Inserati:

Enostolna politivra (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13
za trikrat 10
za več ko trikrat . . . 9

V reklamnih noticah stane
enostolna garmondvra
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izvenim nedolje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravišvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 6.
Sprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Upraviškega telefona štev. 188. —

Današnja številka obsega 4 strani.

Kaj bo z Bosno?

Aneksijo smo srečno prestali, čeprav finančna stran tega vprašanja ne bo imela preveč prijetnih posledic, saj smo se zaradi Bosne globoko zadolžili. Toda čaka nas še hujše reči. Baron Burian bi rad Bosno, ki smo jo s tolike težavo — s krvjo nekoč, zdaj pa z diplomaškim delom — osvojili, prodal Mažarom. Dosegel je, da se ustanovi bosanska mažarska agrarna banka, ki naj bi izvedla zemljiško odvezo kmetov, na ta način dobila ljudstvo v svoje krepilje in tako pripravila tla tudi za politično osvojitve dežele. Žalostno je, da se je avstrijska vlada Buriana ustrašila in si je naš finančni minister Bilinski pri tej stvari le to izgovoril, da banka zemljiške odveze ne vzame prej v roke, preden ne dovoli tega bosanski sabor. Ta garancija je seveda čisto iluzorična. Bosanski sabor bo to naredil, kar bo Burian hotel, saj bo Burian napravil poslance, ker ima v rokah volilni aparat.

Zemljiška odveza.

O zemljiški odvezi bosanskih kmetov podaja zadnje poročilo c. in kr. skupnega finančnega ministrstva o upravi Bosne sledeče podatke:

Gospodar zemlje je mohamedanec, aga ali beg. Kmetje so njegovi koloni. Obdelujejo zemljo, gospodarju pa morajo plačevati navadno tretjino. Če kmet slabo gospodari, se ga lahko od zemlje odstrani.

Bivši upravitelj Bosne, baron Kallay, je bil proti obligatorični zemljiški odvezi kmetov, ker je bil mnenja, da bi se s tem gospodarsko stanje kmetov zelo poslabšalo. Morebiti je imel prav, ker bosanski kmet še ni za tako akcijo zrel. Pač pa so se začeli kmetje od leta 1879, počenši prostovoljno odvezovati. Uspeh je ta:

Leta 1895 je bilo v Bosni 88.970 kmečkih družin. Od 1879—1907 se je odvezalo 23.477 kmečkih družin za skupno odveznino 16.688.339 K. Leta 1907. n. pr. se je izvršilo 1.359 odvez (leta 1906. 1.001), skupno 11.913 hektarjev (1906. — 10.080), odveznina je znašala 1.554.909 K (1906. — 1.272.920); od teh so kmetje plačali iz svojega 547.375 K (1906. — 440.109), od deželne banke pa so si izposodili 841.780 (1906. — 238.031), od drugih javnih zavodov in privatnikov pa 165.754 K (1906. — 594.780).

Procesov zaradi odpustitve kmetov, ki slabo gospodarijo je bilo leta 1905. 890. 54:49 % se je poravnalo, 29:11 % slučajev

je bilo takih, da so kmeta na zemljišču pustili, le 16:40 % so jih res odstranili.

Na posest se je leta 1906. intabuliralo 9.907 obremenitev v znesku 10.872.268 K, 2½ milijona več kot leta 1905. Od teh 10:8 milijonov se le 1:7 milijona obrestuje pod 5 %; 5 do 6 % plača 3:68 milijonov, 6 do 7 % 3:2 milijonov, 7 do 8 % 1.077.052 itd. 557.987 K plača celo 11 do 12 %. Povprečno lahko rečemo, da se plačuje 5 do 8 %, pač horendna obrestna mera!

Upniki so: 1. Bosanska deželna banka z 4.648.462 K. 2. Trgovci z 2.027.583 K. 3. Drugi denarni zavodi z 1.357.291 K. 4. Privatniki z 1.203.608 K itd.

Vseh bremen je bilo 1906.: 86.303.972 kron (leta 1905. — 80.670.674 K).

× × ×

Kako bi mogla država kmete odvezati, kaže zgled iz Irske. Po zemljiški postavi od leta 1907. (Wyndham-bill) je vzela zemljiško odvezo za Irce v roke država sama. Najprej se je znižala odkupnina za 30 milijonov kron potom regulacije najema od 360.135 posestev, več kot 126.000 družin si je lahko kupilo posest z državnim posojilom, ki se ima vrniti v 68 letih. Danes se irskemu kmetu godi primeroma zelo dobro in se mu bo vedno bolje.

× × ×

Kaj pa Burian? On hoče izročiti kmete na milost in nemilost odeniški mažarski banki, ki bo kmete odrila in zasušila. Kmetom se bo pod robovanjem mažarskemu kapitalu hujše godilo, kakor pod suženjstvom agov in beg. Saj ta banka nima namena izboljšati položaj kmeta, ampak le Bosno pomažariti.

Ministrski svet.

Danes se poroča, da se je položaj za vlado nekoliko izboljšal, ker se je ministristvo izjavilo solidarno z Bilinskim. Prihodnja seja aneksijskega odseka bo prihodnji četrtek. Vlada je v ministrskem svetu 6. t. m. sklenila, da se za vsak slučaj pridruži resoluciji poslanca Redlicha, da se namreč akcije mažarske bosanske agrarne banke v Avstriji ne notirajo, dokler ni vprašanje pravično rešeno, sicer se pa bo prizadevala pripraviti večino do tega, da se sprejme kompromisna resolucija. Veliko poslancev je tudi — zlasti krščanski socialci, ki zdaj ne bi radi Bienertha vrgli, — ki zastopajo stališče, da se ima prijeti Buriana in sicer v delegacijah.

Ustava.

Te dni v skupnem finančnem ministristvu končno urejajo besedilo ustave za Bosno in Hercegovino. Ta ustava bo morda samo začasna. Deželni zbor bo

imel 91 članov, in sicer 19 virilistov in 72 voljenih poslancev. Virilni glas bodo imeli sledeči dostojanstveniki: 5 muftijev, 4 katoliški škofje, 4 pravoslavni metropoliti, višji rabin v Sarajevu, predsedniki višjega sodišča, odvetniške zbornice, trgovinsko-obrtne zbornice, uprave moslimskih vakujskih posestev in podpredsednik pravoslavnega kulturnega sveta. Volilni red pozna tri kurije: največjih obdačencev, mestno kurijo in kurijo kmečkih občin. Volivna pravica je splošna. Volilo bo vsako veroizpovedanje zase, in sicer pravoslavni 32, moslimi 24, katoličani 16 poslancev.

O teh-le stvarih deželni zbor ne bo smel sklepati: o indirektnih davkih, carinah, deželnih monopolih, o gradnjah železnic in o železničnih tarifih. Tudi glede stvarl, izviraajočih iz pragmatične sankcije (nerazdeljivost monarhije, prestolonasledstvo) deželni odbor ne bo sklepal; v tem oziru bo imel deželni odbor le peticijsko pravico.

Opravišnik deželnega zbora je posnet po opravišniku dunajskega občinskega sveta. Deželnega glavarja bo imenoval cesar. Načrt ustave predložijo obema parlamentoma. Ako ga avstrijski in ogrski parlament odobrita, bo cesar ustavo takoj sankcioniral.

Bosanski odsek avstrijskega državnega zbora.

Dr. Krek.

Nemške stranke so hotele zavleči razpravo o agrarni banki za Bosno z izgovorom, da nimajo potrebnega gradiva. Vlada pa je danes odseku predložila potrebno gradivo, namreč izjavi barona Bienertha z dne 28. januarja in finančnega ministra Bilinskega z dne 30. aprila, dalje pismena pogajanja med avstrijsko vlado in skupnim ministristvom; priložena so tudi pravila bosanske deželne in nove ogrske agrarne banke. Odsek ima torej dovolj gradiva, zato je tudi takoj pričel razpravo.

Predsednik dr. Šusteršič je podelil besedo dr. K r e k u, ki je v daljšem govoru z velikim moralnim uspehom ožigosal nečuvstvo postopanje avstrijske vlade v tem vprašanju. Rekel je mej drugim: Jugoslovanski poslanci so v bosanskem vprašanju postopali lojalno in mnogo pripomogli, da ni izbruhnila vojaka. Avstrijski parlament je 11. sušca t. l. sklenil soglasno, naj vlada prepreči ogrsko agrarno banko za Bosno. Sedaj pa vlada sama prizna, da je dovolila ustanovitev nove banke. Vlada je s tem zanemarila svojo dolžnost in postopala proti volji zbornice. Edino, kar je dosegla naša vlada, je zago-

tovalo, da je deželno poroštvo odvisno tudi od naše strani. Prazen pa je izgovor, da že ima Avstrija svojo deželno banko v Bosni. Prvi predsednik te banke je bil sek. šef Janzeković, in še danes so v odboru trije Mažari, mohamedanski in srbski zastopnik. Ker pa je avstrijska vlada pritrčila koncesiji nove agrarne banke, je s tem prevzela vso odgovornost za prvi korak, ki izroča Bosno in Hercegovino Mažarom. Mi torej žrtvujemo čustva bosanskega ljudstva brez razlike veroizpovedanja. To ljudstvo prosi Boga, naj ohrani našega cesarja, da deželi podeli in zagotovi svobodo. Kdo pa naj razume sedaj postopanje avstrijske vlade? Narod od Drave do Črnega morja bode sodil. Avstrija je od Turčije kupila Bosno in Hercegovino, da obe deželi proda Mažarom. Bosanski narod pa se boji mažarske strahovlade in ta čustva prebivalcev bodo vedna nevarnost za Avstrijo in državo. Naša bodočnost je na Balkanu. To pa je izključeno, ako ondi nimamo prijateljev. Burian se je opral, ker mu je pritrčila avstrijska vlada. To torej sedaj zadene vsa krivda. Tega pa ni storil nemški, ampak slovanski finančni minister, sin poljskega naroda, ki sam dobro vé, kaj je aneksija. Dr. Bilinski že dolgo časa klečeplazi pred Mažari. To je dokazal z zakladnimi listi in sedaj z agrarno banko.

Baron Chiari ne bi bil Mažarom prodajal Bosne, ko bi ne videl slabosti, ki jo je kazal slovanski minister Bilinski. Nova ogrska agrarna banka je izdajstvo naroda v Bosni, izdajstvo Avstrije, katero ljubijo vsi Jugoslovani, katoliki in pravoslavni. Dolžnost parlamenta je, da vladi na primeren način izreče svojo nezaupnico, ker je izdala koristi bosanskega prebivalstva in avstrijske državne polovice.

Dr. Krekov govor je napravil največji vtis in poparil mnoge vladne pristaše, ki le kimajo, ako vlada hoče.

Dr. Redlich je predlagal: Avstrijska vlada naj prepove zastavne liste ogrske agrarne banke na vseh naših borzah, dokler se bančna pravila primerno ne izpremene; sicer pa naj v Bosni in Hercegovini izvede zemljiško odvezo državni zavod.

Posebno ostro je napadal vlado soc. demokrat D a s z y n s k i, ki je predlagal nezaupnico vladi.

Minister Bilinski ni vedel drugega izgovora, nego da bode govoril še bodoči bosanski sabor. Da, a ta sabor bode v rokah bosanske vlade, ta pa v rokah pešanskih mogotcev. Bosanska afera utegne biti za vlado še usodopolna.

LISTEK.

Slovansko pismo.

Kako »panslavi« na Ogrskem bogatijo. — Revščina v Galiciji. — Nesreča bolgarskega pisatelja. — Glas iz srbske Lužice. — Nameravajo zatvoriti češko šolo na Dunaju. — Češka srednja šola na Duna u. — Prepovedano češko društvo. — Kako mažarska gospoda skrbi za Slovake. — Lužiško-srbski pisatelj umrl. — Novo prusko nasilje. — »Plod« dveh mesecev. — Uspeh bolgarskega ženstva.

Neki ogrski žid Farkaš-Wollner, ki za denar informira tujino o ogrskih zadevah, se je te dni vsedel in spisal knjižico pod naslovom »Nacionalizem na Ogrskem s trgovskega stališča«. Žid v tej knjižici dokazuje, da rumunski in zlasti slovaški rodoljubi delajo narodnostno politiko samo iz čisto denarnih nagibov. Ustanavljajo baje banke, da morejo na ta način ljudstvo obirati in hitro obogateti. Na to židovsko zlobno obrekovanje odgovarjajo slovaške »Lud. Noviny« tako-le: Slovaške banke, krog katerih se ljudstvo tako lepo organizira in v katerih ne odločujejo slovaški politični voditelji, ampak ljudstvo samo, so znižale obresti na 6 in

7 odstotkov, dočim mažarske in židovske banke zahtevajo 8—10 odstotkov, in v nekaterih manj prebujenih krajih 12—14 odstotkov. Od vloženega denarja plačajo slovaške banke toliko, kolikor budimpeštanske in druge mažarske banke. O tem, kako se slovaški voditelji bogatijo, piše list ironično: Prvi voditelj Slovakov, župnik Hlinka, je grozno obogatel. Dobil je za svoje »brezbožno odenišvo« tri in pol leta ječe in ima blizu 30.000 K dolgov vsled denarnih glob. Drugi voditelj, poslanec Juriga, ravnatelj požunske banke, pridobil si je »po svoji lakomnosti in hrepnenju po posvetnem premoženju« dve leti ječe in 10.000 K dolgov. Tretji voditelj dr. Blaho, ravnatelj skaliske banke in glavni urednik »Lud. Novin« je pridobil 20.000 K globe, ki jo je moral kot lastnik lista plačati, ker je »grozno« hujskal v listu zoper Mažare. Dr. Blaho je v žep utaknil tudi dober zaslužek (nekoliko tisoč kron) v obliki dolga, ki ga je napravil, ko je zidal kat. dom v Skalici. Ječo, ki ga čaka v Nitri. Četrty voditelj Slovakov, dr. Ivan-ka, je največje pridobil. Za nekoliko let svoje kupčije z denarjem je prišel na beraško palico glede dolgov, povzročenih po dvojnih volitvah in političnih pravdah, prekosi največjega mažarskega magnata. K temu premoženju treba prišteti še eno leto ječe in uničenje njegove odvetniške pisarne. Peti voditelj Slovakov, ravnatelj banke, Ferdo Skyčák, ima tudi za ušesi.

Dobro vé, kako se denar zasluži. Radi slovaške politike je zanemarjal svojo cvetočo trgovino ter izgubil nekoliko tisočakov; nekoliko mesecev ječe ima pa še povrh. Kar se Hodže tiče, ta je šele pohlepen na denar. Tale slovaški poslanec in voditelj si je največ premoženja pridobil; ni manjkalo veliko, in bil bi prišel v konkurz s svojim listom »Tyždenikom« vred. In poslanec Kollar je pravi slovaški vrah. Ta si je po svoji slovaški agitaciji toliko denarja pridobil, da danes ali jutri na svoja stara leta ne bode imel »kam bi glavo položil«. Tako bi mogli — piše list — naštetiti tudi še vse slovaške kaplane in župnike, ki »za tu našu slovenčino« vsak dan riskirajo svoj kruh in svobodo.

»Kurjer Lwowski« je te dni objavil dopis nekega kmeta, v katerem dopisnik opisuje veliko revščino seljakov v nekaterih galicijskih okrajih. Revščina je posledica lanske slabe letine. Lansko leto je bilo leto vremenskih uim, suše, toče in velikega deževja. Spomladi je ozimnine uničil mraz tako, da so jih morali kmetje podorati in znova sejati. Potem je bila suša, in česar ni uničila suša, uničilo je veliko deževje, ker se ni moglo žito spraviti s polja domov. Ljudje so upali, da bode uspel vsaj krompir, edina hrana revežev. A ker je prišel zgodaj sneg in mrz, zmrazil je krompir v zemlji. Tudi letošnje leto ni seljakom v Galiciji prijazno. Izpočetka je bilo nekoliko lepih dni, a v zadnjem času

vlada mrzel veter in mrz. Vlada je sicer kmetom že nekoliko pomagala, a kaj je to, ko so nekateri dobili samo eno kilo živinske soli ali pa dve kili riža in otrobov?

Tragična usoda je zadela nadarjenega bolgarskega pisatelja Ivana Kirova-Kirilova, avtorja »Slepeca«, »Majakov«, »Čučulige« in dr. Njegova soproga z otrokom vred je v Varni skočila v morje ter utonila. Kaj je vzrok ti nesreči, nihče ne vé. Zato je gotovo zelo neprevidno, ako nekateri bolgarski listi radi te nesreče napadajo g. I. Kirilova in ga obrekujejo celo tudi kot pesnika in pisatelja. List »Den« svetuje, naj se ustanovi enketa, sestojeca iz bolgarskih časnikarjev — moških in ženskih — in ta naj preišče cel dogodek in potem šele naj se sodi in obsodi Kirilov ako zasluži.

Osmi volilni okraj na Saksonskem, ki v njem imajo lužiški Srbi — katoliki in protestantje skupaj — večino, pripravlja se k volitvi. Ta okraj je doslej 30 let zastopal taktno in uspešno posestnik Mihael Kokla-Lisak. Ker je že 68 let star in tudi slabo sliši, odpovedal se je kandidaturi. Mesečnik »Lužica« opominja svoje rojake k edinosti in slogi, da ne propadejo, ker zveza nemških kmetov se to pot mrzlično pripravlja, da prvokrat naskoči ta edini lužiško-srbski mandat.

Praški »Čech« piše: Zdi se, da so dunajski krščanski socialci slepi in popolnoma pod poveljstvom nemških nacional-

Bosno hočejo izročiti Mažarom?

Zagrebski listi poročajo, da mažarska agrarna banka za Bosno prične delovati že te dni. Banka vloži v Bosno in Hercegovino 600 milijonov kron ter bo takoj pričela graditi železnice, otvarjati rudnike in eksploatirati gozde. Še letos otvori šest podružnic v Mostaru, Dol. Tuzli, Banjojliki, Bos. Gradiski, Travniku in Brčki. Na ta način so si dali Mažari plačati svoje stališče povodom aneksije, na ta način hočejo gospodarsko osvojiti si Hercegovino. Bosno in pri tem jim pomaga — avstrijska vlada. Najnovejše vesti celo trdijo, da se je pojavil načrt, dati Mažarom definitivno Bosno in Hercegovino, ako se Mažari odreko samostalni banki in ako poleg tega garantirajo, da hočejo čuvati jedinstvo armade in monarhije.

Besedo ima sedaj avstrijski parlament.

Proračunski odsek.

Dunaj, 6. maja 1909.

V današnji razpravi o proračunu ministrstva za javna dela je poslanec Gostinčar priporočal državno podporo društvu za povzdigo tujskega prometa na Kranjskem. Enako podporo zasluži tudi slovensko planinsko društvo, ki gradi pota in koče v krasnih naših planinah. In te koče v Triglavskem pogorju obiskujejo tuji v večjem številu, nego domačini.

Dalje pozivlja poslanec Gostinčar vlado, da čimprej podprži deželno cesto od Logatca do Idrije. Ta stvar se vleče že leta in leta, ker deželni odbor kranjski ne odgovori, ali in koliko stroškov prevzame za razširjenje imenovane ceste. Nam je znano, da ministrstvo prevzame morda polovico stroškov, samo deželni odbor naj vendar enkrat naznani vladi svojo ponudbo.

Dalje priporoča poslanec Gostinčar zgradbo državne ceste v črnomaljskem okraju ter izdatno in hitro podporo raznim obrtnim zadrugam. Končno predlaga resolucije, naj vlada izboljša plače in pokojnine državnim cestarjem, uredi službene razmere paznikov in pisarniških pomočnikov v idrijskem rudniku, zvišajo naj se plače učiteljem na idrijski šoli, da se delavcem v celjski cinkarni dovoli naslov »c. kr. delavec«, izboljšajo provizije starih provizijonistov v Idriji in uredi podzemeljske vode na Notranjskem.

Poslanec Žitnik je predlagal resolucijo, naj vlada čimprej na Kranjskem ustanovi višjo šolo za stavbne obrte. Sedanja strokovna obrtna šola v Ljubljani ne zadošča potrebam. Mi potrebujemo za slovenske pokrajine šolo, katero bodo obiskovali v zimskih in poletnih tečajih zidarski, mizarski, karmnoseški, tesarski, ključavničarski in drugi učenci, ki so že dovršili ali obrtno nadaljevalno šolo ali pa svojo učno dobo pri mojstrih. Sedanja strokovna šola pa naj se primerno preuredi. Strokovna šola je tedaj popolnoma doseže svoj namen, ako pospešuje že obstoječo domačo industrijo ali pa umetniško izobrazbo v dotični stroki. Enake šole za stavbene obrte so že v vseh deželah, na Tirolskem celo tri, in Kranjska, Goriška, Istra in Dalmacija so v tem ožiru znamenarjene. Odsek je po daljši razpravi odobril proračun. Na dnevnem redu je ministrstvo za deželno brambo.

Dogodki na Turškem.

(Najnovejše vesti.)

Kazenske ekspedicije za Malo Azijo.

Berolin, 6. maja. Večerni listi poročajo iz Carigrada, da je močan oddelek drugega zbora (osem bataljonov in dve gorski bateriji) že na poti proti Adani, da kaznuje povzročitelje klanja. Vojnosodna

komisija je že odšla tje. Take kazenske ekspedicije pošljejo v vse kraje, kjer so v Mali Aziji izbruhili nemiri ali kjer se nepokorni uradniki punito proti novi vlad. Šele sedaj torej podvržejo Malo Azijo novemu režimu.

Položaj na Turškem.

Kolonija, 6. maja. »Köln. Zeitg.« poroča iz Carigrada: General Mahmud Šefket paša in vojno ministrstvo izjavljata, da je v provincah nastal mir in da bo treba samo v Adano poslati ekspedicijo, ki naj prime in sodi osebe, ki so povzročile klanje Armencev. Položaj v Carigradu je po mnenju Mahmud Šefket paše ugoden. V treh tednih očistijo mesto še ostalih slabih elementov, potem nastane popoln mir.

Makedonski četaši se gibljejo.

Solun, 6. maja. V bližini mesteca Köprülü se je pojavilo več bolgarskih čet, ki vznemirjajo okolico. Pri Kviljarju je bil boj turške bande z rednim vojaštvom. Padlo je sedem četašev; zgube vojaštva niso znane.

Abd ul Hamidovi zakladi.

Carigrad, 6. maja. V Jildizu so našli nove zaklade. Doseđaj najdene dragocenosti presegajo dva milijona funtov. Našli so tudi mnogo zanimivih listin.

London, 6. maja. Angleška banka, ki hrani v svojih kletih večino Abd ul Hamidovega premoženja, noče istega izročiti mladoturkom.

Vojno sodišče.

Carigrad, 6. maja. »Sabah« poroča, da so ustanovili še drugo vojno sodišče, ker eno samo ni moglo zmagovati vsega dela. Posebna komisija vojnega sodišča zaslišava osebe v Jildizu, med drugimi tudi visoke vojaške in civilne uradnike. Proti raznim visokim poveljnikom in uradnikom po deželi, ki so reakcionarnega mišljenja, so uvedli preiskavo. V Carigradu in v provincah zapirajo zlasti vojaške dostojanstvenike. Ječe so prenapolnjene. Večino oseb, ki so morale mladoturške častnike, so že zaprli. Vse, ki jim bodo dokazali umorstva, usmrte. Pričakovati je mnogo smrtnih kazni.

Škode tujih državljanov.

Carigrad, 6. maja. Pri klanju v adanskem vilajetu so trpeli tudi tuji državljani znatne gmojne škode.

Proti Turkinjam.

Carigrad, 6. maja. Policijski minister je izdal razglas, ki poziva Turkinje, naj hodijo po ulicah le zakrite in naj ne nosijo obleke, ki bi bila nenravna.

Odškodnina za Bosno.

Carigrad, 6. maja. Avstro-ogrski veleposlanik je turški vladi uradno naznanil, da bo 10. maja zanjo pri Otomanski banki nakazana odškodnina za Bosno in Hercegovino v znesku dva in pol milijona turških funtov. Vsled tega porta ne vzame predujema, ki ga je nameravala vzeti na račun te vsote.

Abd ul Hamid.

Solun, 6. maja. Iz zanesljivega vira poročajo, da se je bivši sultan, ki je bil vsled zadnjih dogodkov silno nervozen, zopet popolnoma pomiril. Vest, da ga prepeljejo v Monastir, ne odgovarja resnici, sicer bi vile Atadin, v kateri stanuje, ne popravljali. Vlada se pogaša z lastnikom vile, da jo kupi.

Bivši sultan je hotel pobegniti?

Carigrad, 6. maja. V Jildizu so našli mnogo prtljage pripravljene za pot, iz česar sklepajo, da je Abd ul Hamid nameraval zbežati.

K REŠITVI JEZIKOVNEGA VPRAŠANJA V ISTRI.

Z ozirom na vest, ki jo je med drugimi priobčil tudi naš list, da se ima v krat-

kem pri ministrskem predsedniku baronu Bienenrhu vršiti konferenca radi rešitve jezikovnega vprašanja v Istri, izjavlja dr. Laginja v puljskem »Omnibusu«, da se ne udeležuje nobenih tozadevnih pogajanj in da tega tudi nikdar storil ne bo, ne da bi se poprej ne sporazumel z istrskimi veljaki.

PREPOVEDANA DEMONSTRACIJA PRED CESARJEM.

Bakljada, katero so hoteli budimpeštanski socialni demokrati prirediti za danes zvečer, da demonstrirajo pred cesarjem za splošno in enako volivno pravico, je prepovedana.

H KRONANJU BOLGARSKEGA KRALJA.

Pri slavnostih ob kronanju kralja Ferdinanda bo cesarja Franca Jožefa zastopal nadvojvoda Franc Ferdinand, nemškega cesarja pa prestolonaslednik Viljem.

BITKA V PERZIJU.

250 perzijskih nacionalcev iz Rešta je nenadoma naskočilo Kasvin. Garnizija se je branila. Od šahovih vojakov je 200 mrtvih, 100 vojakov se je udalo. Nacionalci pričakujejo pokaženi.

RUSKO-POLJSKA PRODANA?

V »Novem Vremenu« pripoveduje ruski pisatelj Menčikov, da namerava Rusija Rusko Poljsko prodati neki sosednji državi za 8 milijonov rubljev.

Dnevne novice.

+ Volitev v zdravstveni svet ilir. bištriškega okraja v četrtek, 6. t. m., je neodvisnim liberalcem nov udarec; padla jim je zopet ena postojanka, kjer so nemoteno gospodarili še iz časov, ko je sedanji načelnik, ki pojde sedaj v »penzjo«, nameraval izstopiti iz katoliške cerkve. Izvoljeni so v odbor: Barbo Jakob, Ratežvo Brdo, Janez Gašperšič, Prem, Ivan Jenko, Topole, Urbančič Andrej, Knežak, Rojč Franc, Gor. Zemon in Cetin Jože, Harije, sami somišljeniki S. L. S. Namestnika sta: Perkan Ivan, Trnovo, in R. Tomšič, Bistrica; prvi je naš odločen pristaš, zadnji je »neodvisen«. Liberalci imajo v svoji oblasti samo še na občinskih dokladah bogato občino Il. Bistrico, ki se pa tudi že krha.

+ Nemci, zgražajte se! P. Stojalovski je pred petimi leti zgradil v Belici »Poljski dom«. Preteklo nedeljo so hoteli Poljaki na vrtu »Poljskega doma« položiti temeljni kamen novi telovadnici. 300 Nemcev je radi te popolnoma notranje »poljske slavnosti naskočilo »Poljski dom« ter pobilo s kamenji okna in vrata »Poljskega doma«. Šele vojaštvo je kulturne razbijače razpodilo. V »Grazer Tagblattu« še nismo čitali kake obsodbe tega pobijanja. Nemci imajo povsod dvojno mero.

+ Rezervistov ni, kakor poroča »Zeit« iz avtentičnega vira, v Bosni nobenih več, ampak samo nadomestni rezervisti od letnika 1908 in nekaj od leta 1907., vsi neženjeni. V Bosni je zdaj vseskup 70 bataljonov, ki pa morajo vsled še ne popolnoma urejenega položaja biti tako številni, kakor zahteva takozvano povišano stanje, to je 150 mož stotnija. Iz tega sledi, da je treba v Bosni 10—15.000 nadomestnih rezervistov, da so stotnije kompletne. Morda pa se že v teku enega meseca zniža število bataljonov ali pa mirovno stanje zniža od 150 na 130 mož.

— Štrajk voznikov v Trstu končan. Dne 7. januarja t. l. — torej pred štirimi meseci — so stopili okoliščanski vozniki gramoza v stavko, da se osvobodijo od podjetnikov, ki so jih izkoriščali ter da dosežejo primerno povišanje cen gramoza, potrebnega za posipanje občinskih

cest. V svrhu uspešnejšega boja so se bili zainteresirani vozniki združili v posebno združenje, kateri so se pridružili potem tudi ostali vozniki bližnje Istre. Tako organizirani so konkurirali proti drugim privatnim ponudnikom, da se njim izroči razpisano dobavljanje gramoza za občino. Vozniki so štrajkali štiri mesece. Sedaj je mestna delegacija tržaška v zadnji seji oddala dobavljanje gramoza omenjeni združenju naših okoliščanskih in istrskih voznikov s 16% poviškov nad vslednjo ceno!

— Cene tobaku zvišajo? V vladnih krogih se bavijo tudi z mislijo povišati cene tobaku. Najprej so hoteli zvišati cene cigaretam, kar bi državi neslo 14 milijonov kron, a so to misel opustili. Ni pa izključeno, da vlada, ko spravi pod streho sedanji svoj finančni načrt, stopi pred državnim zbor z načrtom o zvišanju cen tobaku.

— Na cesti je umrl 20letni Ivan Prešeren, uslužben pri planinski železnici. Sel je po ulici za pokopališčem v Gorici ter padel na tla. Tovariši so mu pomagali, ali ostal je mrtev.

— Dopolnilne občinske volitve v Gorici se bodo vršile za tretji razred 21. t. mes., za drugi 25. in za prvi 28. t. m.

— Deželni okr. živinozdravnikom za Braslovce je imenovan dr. Ant. Lampret, ki je že 2. t. mes. nastopil svojo službo.

— Slovenec v ameriškem občinskem zastopstvu. V mestno zastopstvo v Pueblu je izvoljen Slovenec Jurij Železnikar.

— Smrt v tujini. V Denverju, Colo., je umrl 36 let stari Josip Debevc, doma iz Borovnice.

— Obešeni morilec. V Oseku so danes zjutraj obesili cigana Pajo Radosavljeviča, ki je bil obsojen na smrt, ker je umoril svojo mater. Radosavljeviča je obesil krvnik Balli.

— Umrla je v Trnovem gđc. Franja Benigar. Bila je vrla igravka v ondotnem katoliškem izobraževalnem društvu. Naj v miru počiva!

— Med Varaždinom in Zagrebom bodo 15. t. m. otvorili promet z avtomobili za osebe.

— Promocija. Te dni bo promoviran na praški univerzi g. Franc Hubad, praktikant v računskem oddelku tukajšnje deželne vlade, doktorjem prava.

— Umrl je v Idriji g. Janez Paa.

— Mizarsko tovarno baje za sto delavcev prostora gradita v Kandiji g. Vinko Umek Novomeščan in g. Jevšek, bivši poslovodja Naglasove tvrdke. To bode gotovo pomagalo nadaljnjemu razvoju Kandije, v Novem Mestu pa še vedno stoji kitaljski zid?

— Pri občinskih volitvah v Pulju so Hrvati postavili v tretjem in petem razredu lastne kandidate, in sicer v petem dr. Matko Laginjo in kot namestnika Josipa Stihoviča. V 3. razredu kandidirajo: dr. Zuccona, Kaz. Mikovilovića, Ivana Ušića, Josipa Ravnića, Greg. Grakalića in Jos. Zuccona; kot namestnike pa: Ant. Mezulića, Greg. Mihaljevića, Ivana Ljubotina in Mili. Bučića. Peti razred bo volil od 9. do 12., tretji pa od 16. do 20. t. m.

— Vilo Menesini v Novem mestu, kjer so nastanjeni uradi za trasiranje doljenjske železnice, kupuje železnična uprava. Ponudba se glasi 56.000 kron, zahtevke 2000 K višji. Ta stavba je pred vsem primerna za uradne prostore, ker ima dovolj svetlobe na vse strani, za stanovanje pa nikakor ne, ker niso postori pravilno razdeljeni. Lastnik bo imel zdatno zgubo, ako prodaja za gori označeno svoto.

— Vipavsko vino na Dunaju toči gostilničar Petermann, VI., Liniengasse 38, kjer ima »Straža« svoj društveni lokal.

cev in da jim ni ležeče na čustvih češkega naroda. Kakor se poroča, je pri seji okrajnega zastopa na Landstrasse okrajni načelnik Spitaler naznanil, da se bode češka šola v III. dunajskem okraju zatvorila, ker njeno zasebno pravo nima koncesije. Starišem čeških otrok se je že naznanilo, v katere nemške šole naj pošiljajo svoje otroke, kadar bode češka šola zatvorjena. Češka šola v III. okraju se bode zatvorila po ukazu dunajskega okrajnega šolskega sveta, katerega predsednik je dr. Lueger. — In Dunaj, kjer biva toliko Čehov, in kjer toliko nemških narodnosti ima svoje zasebne šole, hoče biti glavno mesto mnogorožne države? Dr. Lueger hoče za peščico bosanskih mohamedancev na Dunaju zidati na občinske stroške mošejo. — češka šola pa mu je trn v očesu? Krščanski socialci, ki so tako narodnostno nestrpni, v tem pogledu niso niti krščanski niti socialni in zelo škodujejo svojemu dobremu imenu.

Z Dunaja se javlja, da se je tam vršile dni shod čeških delegatov z Dunaja, na katerem se je sklenilo najpozneje do začetka šolskega leta 1910 do 1911 ustanoviti češko srednjo šolo na Dunaju. V treh tednih bodo se vršila zopet posvetovanja,

pri katerih se bodo določile nadaljne podrobnosti.

Zveza čeških železniških uslužbencev je hotela ustanoviti na Dunaju podružnico. Po § 1 pravil tega društva je češčina društveni jezik; in ravno radi tega spodnjeavstrijsko namestništvo ni potrdilo pravil dunajske podružnice tega društva, zakaj češčina baje na Dunaju ni naveden jezik. Ko je namestništvo ob svojem času potrdilo pravila prejšnjih čeških društev (Besede, Komenskega itd.), takrat je še mogla biti češčina društven jezik na Dunaju?

Pred kratkim so imeli udje »Ogrskega izobraževalnega društva« shod, pri katerem so se posvetovali, kako naj Slovake pomadžarijo. Čutijo, da z nasilstvom nobenega ne pridobijo, poizkušajo torej najprej zastopiti dušo Slovakov. Sklenili so, da izdajo v madžarskem duhu pisano zgodovino Ogrske v 14.000 iztisih v slovaškem jeziku. Le-to »duševno« hrano dobijo Slovaki zastoj. Pri celi stvari najbolj žalostno je to, da se take knjige izdajajo za slovaški denar, iz blagajne bivše »Slovaške Matice«, ki jo je Koloman Tisza protipostavil Slovakov zaplenil.

Lužiške Srbe je zadel nov udarec. V

Draždanah je umrl eden izmed najdelavnejših lužiško-srbskih rodoljubov, pisatelj in župnik Handrij Dučman. Umrši se je poročil l. 1836 in literarno je začel delovati l. 1854. Spisal je obširno knjigo »Življenje svetnikov« in druge verske knjige za svoje ljudstvo. Zložil je tudi veliko pesmi, zlasti je znana njegova dramatična pesnitev »Wodzane«, katero sta uglasbila lužiško-srbska skladatelja Kocov in Krawec. Največ zaslug na književnem polju si je pridobil s tem, da je izdal natančno bibliografijo književnosti katoliških Srbov, ki jo je objavil v »Časopisu Mac. Srb.« (1867); spis je pozneje izpopolnil z življenjepis pisateljev ter ga je samo stojno izdal pod naslovom »Pismowstwo katoliških Serbow«.

Pruska birokracija je podarila poljskemu občinstvu lepo velikonočno pisanko. Zatvorila je namreč poljski višji dekliski zavod g. Daniša v Poznanju. Zavod obstoji že od l. 1815. ter se je vedno tako vodil, da mu ni mogla pruska birokracija ničesar očitati. In vendar se je zavod zatvoril, ker — kakor se v tozadevnem odloku trdi — vlada ne more dalje trpeti, da se poljska dekleta vzgajajo izključno pod vodstvom poljskih učitelj.

To je bila edina napaka zavoda in zbog tega se je zatvoril. Kulturno-pedagoški zavod, ki ima skoro stoletno tradicijo!

Po statističnih podatkih, ki jih je nabral dnevnik »Naša Gazeta«, bilo je v januarju in februarju radi političnih prestopkov kaznjenih v Ruskem 1423 oseb; 467 je bilo zatvorjenih v ječo; na vedno prisilno delo je bilo obsojenih 67 oseb, na začasno prisilno delo 326; skupno na 3162 let. Na smrt je bilo obsojenih 253 ljudi. Razum tega je bilo zatvorjenih 9 urednikov in prepovedano izdajati 7 listov. Globo je moralo plačati 64 izdajateljev listov v znesku 29.725 rubljev. Med drugimi radi opazk o Azevu je moralo 24 izdajateljev plačati 12.350 rubljev globe in zaplenjenih je bilo 52 številk raznih listov.

Na Bolgarskem si ženske pridobivajo službe pri vseh uradih. Kot uspeh ženskega gibanja more se imenovati tudi to, da je sedaj sofijska trgovsko-obrtniška zbornica imenovala gospodično Semizovo kot članico ekspertnega odbora pri finančnem ministrstvu, ki bode z drugimi moškimi izvedenci ocenjevala predmete posebne stroke (klobuke, čepice itd.). Doslej je to službo opravljal moški izvedenec.

Štajerske novice.

Š Izid današnjih volitev se bode dogal v Gradcu, ker se glasovi seštejejo glede splošne skupine pri namestitvi. Volitve trajajo v nekaterih občinah do 7. ure zvečer, v Celju n. pr. celo do 8. ure zvečer. Seštevanje glasov traja tudi najmanj eno uro. Iz nekaterih občin bodo torej poročila došla v Gradec šele okoli 10. ure po noči in bode končni izid v Gradcu težko pred polnočjo dognan. Izid bomo izvedeli torej šele jutri zjutraj.

Š Shodi S. K. Z. se vrše v nedeljo, dne 9. t. m. v gornjegrajskem okraju i. s. v Mozirju pri g. Vasle (hotel »Ilirija«) po prvem pravilu, v Ljubnem ob 11. uri, popoldne pa v Gornjem gradu, dalje ob 11. uri na Rečici. Predstavitelja se kandidata dr. Benkovič in Trglav, i. s. v Gornjem gradu in v Mozirju oba, v Rečici g. Terlav, na Ljubnem pa dr. Benkovič.

Š Brezstidno agitacijo uprizarja Narodna stranka. Tako nesramnih napadov, kakor jih ima Narodna stranka proti Roškarku in Pišku, se nismo našli pri nobeni stranki. Čitanje takih napadov se že gabi vsakemu treznemu mislečemu človeku.

Š »Vahtarca« brska po smetišču ter prinaša neko izmišljeno vest o nuni na Koroskem. To laž so drugi listi med tem že preklicali. Za bralce »vahtarca« in za »Narod« seveda ni treba resnice pisati po mnenju tega smetiščarja.

Š Almoslechnerjevo hišo v Celju je kupil klobučar Wolf.

Š Vogelna hiša celjske posojilnice. Vogelno hišo lahko imenujemo to stavbo, stoji namreč ob treh ulicah, Graški, Kovski in »Ringu«. Hiša je bila že pred novim letom gotova, zdaj jo izvršujejo v notranjščini. Prvotno se je govorilo, da bo tu kavarna. Zazdaj se je misel še opustila za kakih deset let, ker je velik riziko. Zato pa bodo ob treh ulicah same trgovine dveh dozdanih celjskih tvrdk in ene nove tvrdke iz Ljubljane, v treh oziroma dveh nadstropjih pa stanovanja. Hiša bo gotova šele na jesen.

Š Julij Rakusch, bivši župan in veletržec, je bil 6. t. m. imenovan častnim občanom. Ta večer mu je mesto priredilo bakljado.

Š Umrla je pri Sv. Jurju na Remniku Terezija Vrnkar, mati učitelja I. Vrnkar, v 74. letu svoje starosti.

Š Odlikovanje. Višji davčni upravitelj A. Duller v Ljutomeru je dobil ob priliki stalnega vpokojenja naslov cesarskega svetnika.

Š Volitve v laški okrajni zastop. Skupina velikega posestva voli v četrtek, dne 3. junija 1909, ob 2. uri popoldne. Skupina najvišje obdačenih obrtnikov in trgovcev voli v petek, dne 4. junija, ob 2. uri popoldne. Skupina mest in trgov v soboto, dne 5. junija. Skupina kmečkih občin v ponedeljek, dne 7. junija, ob 2. uri popoldne. — Vsaka skupina voli osem zastopnikov. Volitve se vrše v pisarni laškega okrajnega zastopa.

Š Umrl je v ponedeljek v Radincih pri Radgoni 77letni profesor de Foresti.

Š Studentenheim. Kandidat Narodne stranke Berlisg ima svojega nečaka v celjskem »Studentenheimu«. Heil Berlisg, heil Narodna stranka!

Š Sokolski zlet v Celje je odložen na prihodnje leto.

AVSTRO-OGRSKA.

Proti zvišanju davka na pivo.

Praga, 7. maja. Tukajšnja trgovinska in obrtna zbornica namerava skupno z Zvezo industrialcev uprizoriti velikanško protestno akcijo proti zvišanju davka na pivo. Te dni se bo tukaj vršil protestni shod interesentov.

Državnozborna nadomestna volitev v Pragi.

Praga, 7. maja. Volitev državnega poslanca namesto pokojnega dr. Kaftana bo 17. junija. Mlado- in staročeki kandidirajo skupno vseučiliškega profesorja dra. Funka. Narodni socialci in češki radikalci se utegnejo zediniti za kandidature deželne poslanca dr. Svihe.

Ljubljanske novice.

lj Občinski svet je imel včeraj sejo. Župan pozdravi nove svetovalce in obljubi, da se odstopivšim pismeno zahvali za njihovo izvanredno delavnost. Kar se zahtevne deželne odbora tiče, da se mu imajo predložiti zapisniki tajnih sej, se temu seveda ustreže, vendar pa to ni v teku osmih dni mogoče, ker treba, da se zapisniki preje pri prihodnji seji overijo. — »Kranjska hranilnica« javi, da hoče odslej za nastanjenje obrtne šole 5200 K (dozdaj 3400) in 11% doklado, če ne, odpove z avgustom. Pri tej priliki govori dr. Triller daljši govor, v katerem konstatuje »retorzijski« zistem »Kranjske hranilnice«, izraža bojazen, da bo isto storila glede na realno in toplo naglašajo potrebo, da bi se ustvaril s »Kranjsko hranilnico« modus vivendi. — Nato se izvolijo v različne odseke namesto odstopivših novi člani, ki nas pa veliko ne zanimajo.

— V vseučiliški odbor se izvolila dr. Svihe in profesor Pippenbacher. Za »Aljažev dom« se dovoli podpora 500 K. »Deželni zvezi obrtnih združenj« 300 K. Do debate pride samo pri predlogu, da se zniža oglednina od razkosanega mesa in nerazkosanih prašičev, ker se gospod svetovalec Predovič oglasi proti predlogu v korist konsumentov. Precej ostro polemizira proti njemu g. Lenče in splošno zadovoljstvo vzbuja pri tem njega začudenje, »da je gospod Predovič enkrat tako široko srce za konsumente našel.« (Veselo.) Sledi tajna seja.

lj Gledališko vprašanje. Občinski svet je sinoči v tajni seji sklenil pozvati »Dramatično društvo«, da skliče izreden občni zbor, na katerem se ima pojasniti razmerje med občino in »Dramatičnim društvom«.

lj Paviljon za kinematografske predstave zgradi trgovec Maks Lavrenčič v Lattermanovem drevoredu.

lj Šentpetersko Prosvetno društvo v Ljubljani napravi v nedeljo, dne 9. majnika t. l. izlet na Šmarno goro. Odhod iz Ljubljane z južnega kolodvora z jutranjim osebnim vlakom (ob 7. uri) do Vižmarjev, od tu peš. Po dohodu na Šmarno goro bo sveta maša, pri kateri bo pel društveni pevski zbor. Vabijo se vsi člani, kakor tudi prijatelji društva, da se v obilnem številu udeležijo tega izleta, posebno sedaj v majniku je jako prijeten izlet na mično in prijazno Šmarno goro.

lj Gospa Borštnikova odpustila Dragutinoviča. Gospa Borštnik Zvonarjeva prireja po Hrvaškem predstave. O gostovanju v Varaždinu se nam poroča iz Varaždina: Dragutinovič je bil impresarij gospe Borštnikove. Ko je družba priredila dve predstavi, došla je za Dragutinovičem bivša članica »slovenske« opere Šipankova. Ker se je Dragutinovič popolnoma posvetil Šipankovi, ga je Borštnikova odpustila. Nato je hotela Šipankova koncertirati, a z intervencijo Borštnikove je Šipankova dobila upravičeno prepoved. Nato je Dragutinovič odšel s Šipankovo. Kakor znano, je Dragutinovič pustil otroke v Ljubljani v najskrajnejši bedi. Menda je s tem Dragutinovič tudi v Ljubljani popolnoma doigral.

lj Pod vlak skočil. Danes zjutraj je med postajama Medvode in Vižmarje skočil pod vlak nek človek, katerega ime nam še ni znano in ga je vlak popolnoma raztrgal. Tudi motiv samomora še ni znan.

lj Pobegnla sta od svojih starišev iz Steyra 15letni Martin Kleine in 13letni Martin Pippin. Prvi je odnesel svojemu očetu 600 K. Kjer se pojavita, naj se ju obdrži in obvesti o tem prvo varstveno oblast. — Iz Dunaja je pobegnil od svojih starišev 14letni učenec Oton Hartman ter odnesel 650 K denarja. Deček je za svojo starost precej velik, plavalas ter ima izredno rdeč nos.

lj Dezerterja. Iz garnizijskega zapora v Pulju sta jo odkurila prostaka 87. pešpolka Ivan Breznik in Karol Rose.

lj S ceste. Ko je včeraj zvečer pod Trančo domobranska patrulja prišla malo prirednoga prostaka Maksa Potočnika, pristojnega v Kamnik, se je ta aretaciji uprl in se je na licu mesta nabralo mnogo radovednega občinstva. Vojaka so le s silo spravili v vojašnico.

lj Tatvina. Ko je v ponedeljek zvečer delavec A. Sch. v neki gostilni v krakovskem predmestju pri mizi nekoliko zadremal in se potem prebudil, je opazil, da mu je v tem času izginila iz žepa srebrna ura z verižico. Policija je včeraj prišla kot osumljenca brezposelnega kovača Ljudovika Sarkanyja, roj. 1886. leta na Ogrskem, kateri je prvotno tatvino tajil, potem pa priznal je toliko, da je uro pobral pod mizo. Oddali so ga sodišču.

lj Umrla je v Ravnikarjevih ulicah šte. 10 Marija Zaletel.

Razne stvari.

Wrightov aeroplan razbit. Dne 6. t. m. ob četrtna devet je poročnik Calderara poskušal vzleteti z Wrightovim zrakoplovom, toda močan sunek viharja ga je vrgele okoli 15 metrov globoko na tla, kjer je omedlel in prišel pod zrakoplovovala kola. Klub vsemu ni težko poškodovan. Prepehali so ga v Villa Cellere. Zrakoplov je popolnoma razbit in neraben.

Zmrznili v maju. Dne 6. t. m. zjutraj so našli v Trutnovu zmrznjenega na cesti brezposelnega delavca Patscha. Menda se je napil, vsedel in zaspal.

Milijonar skopuh na lakoti umrl. V Antwerpnu je umrl posestnik Gabrijel Rump. Zapustil je en milijon. Dasi bogat, je mož tako stradal, da je končno onemogel in umrl.

Nemci na Dunaju zopet vrišče, ker so hoteli Čehi kupiti »Johann Straussovo gledališče«.

Srečno gledališče. Na pariški komični operi so te dni prekoračili stoto predstavo opere »Madame Butterfly«. Naval občinstva je bil pri stoti predstavi tolik, da se je 1000 oseb moralo vrniti, ker ni dobilo vstopnic.

Ker je bil mož vpoklican k vojakom, se je umorila. Na Dunaju so potegnili iz

Donavé 21 let staro gostilničarjevo »oprogo M. Jiranek, ki je skočila v vodo, ker ej bil mož vpoklican k štiritedenski orožni vaji.

Mesti Colon in Cristobal v Panami v nevarnosti. Inženier Dan van Wagenen iz Los Angeles, Cal., je mnenja, da panamski prekop, oziroma njegovi nasipi ne bodo velike vrednosti, in da se bode vse podjetje izjalovilo, in sicer v mnogo večjem oziru, kakor nekdanje francosko, ako se bodo dela pri prekopu nadaljevala tako, kakor sedaj. Inženier je za to, da bi se gradil kanal na višini morske gladine, kateri bi po njegovem mnenju veljal mnogo manj, kako prvo imenovani. S sedanjo gradnjo se po nepotrebnem zapravlja mnogo milijonov dolarjev in poleg tega sta tudi mesti Cristobal in Colon v veliki nevarnosti, kajti nekoč se bode nasip pri Gatunu podrl in voda bode obe mesti zalila. To je prorokovanje inženierja, kateri je razmere in delo pri kanalu baje natančno preiskoval. Gradnja panamskega prekopa velja doslej 93.915.000 dolarjev.

Birokraski »cof«. Da diči tudi sicer tako »napredno« francosko birokracijo stari kitajski »cof«, priča tale dogodbica: Nek francoski državljani, ki je za državo izvršil neko delo, je dobil lepega dne od ravnateljstva za mostove in ceste nakaznico za 1 cent., reci: eno centimo ali približno 1 vinar. Mož se seveda takoj poda na pot, da dvigne nakazani znesek. Na uradu je šlo tudi vse gladko izpod rok, samo da je pokazal listino, predložil natančen obračun o stroških in nazadnje izpolnil potrdilo o prejemu nakazane svote. Plačal je šlo 25 centim potnih stroškov za uradno obvestilo in sedaj je mogel brez vseh ovir dvigniti pri glavni blagajni svoj zaslužek v znesku 1 centime. Lahko si mislimo, kako vesel je bil mož, da se mu je vsa stvar pri birokraciji tako srečno sponesla!

Telefonska in brzojavna poročila.

VOLIVNO GIBANJE NA ŠTAJERSKEM. SLOVENSKI LEPAKI V LJUBNU.

Gradec, 7. maja. Volivno gibanje v Gradcu (splošna kurija) je dozdaj še precej slabo. V nekaterih volivnih komisijah se je dozdaj komaj 60 glasov oddalo. Agitacije ni veliko opaziti. Drugače po deželi, kjer se volitve vrše zelo živahno, posebno agilni so krščanski socialci. V Ljubnu so socialni demokratje ponči nabili in razdelili sila veliko volivnih manifestov v nemškem in slovenskem jeziku, kar Nemce seveda silno boli in bode.

Maribor, 7. maja. Dopolodne je jako slaba udeležba.

VLADA V VEDNO VEČJI ZADREGI.

Dunaj, 7. maja. Položaj sedanje vlade je za daljši čas nevzdržljiv. Razburjenje proti njej je v zbornici toliko, da v kratkem lahko izbruhne kriza z vso močjo. Vlada ima sedaj veliko večino proti sebi, ker se tudi nemški krščanski socialci sedaj zavarujejo, da bi bili »vladna stranka«. Njihova govornika Morsey in princ Lichtenstein sta to v včerajšnji seji bosanskega odseka jasno pokazala. Morsey je ogorčen šibal vlado, da je pristala na oduško mažarsko agrarno banko za Bosno. Opozicija Čehov, Jugoslovancev in socialnih demokratov je neomajana, pa tudi v poljskem klubu se je napravila skupina proti Bilinskemu.

Dunaj, 7. maja. Položaj sedanje vlade je nevzdržljiv in je le vprašanje časa, kdaj se kabinet preosnuje. Mogoče, da bo vlada prešla preko nevarnosti, v katero jo je spravila »bosanska agrarna banka«, pa večina v parlamentu je proti vladi toliko, da je v najkrajšem času računati s tem, da izbruhne ministrska kriza.

Dunaj, 7. maja. »Slovanska Jednota« je imela danes sejo, v kateri so govorniki ostro kritizirali vlado. Soglasno je bila sprejeta resolucija, da ostaneta oba jugoslovanska kluba v najstrožji opoziciji proti vladi. Jugoslovani so pripravljeni na skrajnosti.

OGRSKA KRIZA.

Budimpešta, 7. maja. Včeraj je cesar sprejel predsednika ogrskega državnega zbora. V klubu neodvisne stranke so bile po avdienci jako burne debate. Justh je pripovedoval, da ga je vladar jako milostljivo sprejel in z veliko pozornostjo poslušal njegovo 40 minut trajajoče poročilo o položaju. Justh je pravil, da je cesar, ko je Justh omenil samostojno banko, dejal: Mnogo je na Ogrskem politikov, ki smatrajo to za jako nevarno, med temi je tudi Weckerle, ki je vendar dober finančnik.

Budimpešta, 7. maja. Justh je izjavil, da cesar ni izrekel veta proti samostojni banki, njemu da je rekel: »Dobro si bom premislil, predno kaj storim.« Justh je vladarju slikal, da bi bila neodvisna stranka pripravljena prevzeti vlado in ni opazil, da bi bil cesar nasproten stranki. S slogom in vztrajnostjo, pravi Justh, bo neodvisna stranka dobila bitko.

OB AVSTRIJSKO-SRBSKI MEJI.

Dunaj, 7. maja. V današnji seji drž. zbora je bil vložen že napovedani predlog

o zadrževanju vojaštva na bosanski meji. Domobranski minister je odgovarjal, da ondi ni več rezervistov, da so ondi le nadomestni rezervisti, ki bodo odpušteni kakor hitro mogoče. O tem, kdaj se to zgodi, je minister molčal. Tudi je minister molčal na vprašanje, ako bodo na bosansko mejo poslani še nove čete.

SBSKI ZAGREBSKI PROCES.

Dunaj, 7. maja. Masarykov nujni predlog v zadevi zagrebskega srbskega procesa pride na vrsto, ko reši zbornica finančni načrta vlade.

LADJA VOJNE MORNARICE NASELA NA PEČINO. — SAMOUMOR POVELJNIKA.

Sibenik, 7. maja. V sredo večer je ladja avstro-ogrsko mornarice, polagatelj min »Pelikan« v zalivu Sv. Nikolaja v dežju in megli zadel ob skalo ter na njej običal. Ko je v četrtek jutro poveljnik ladje, 26 let stari fregatni poročnik Henrik Lutterotti pl. Lagenthal videl, kako veliko škodo je ladja trpela, se je ustrelil. Mrliča so prepeljali v Pulj, kje so ga danes pokopali. Na mesto nesreče sta priplula remorkerja »Gigaut« in »Pluto«, da rešita »Pelikana«. Poveljnik mornarice, grof Montecuccoli se je z jahto »Lacroma« pripeljal pred Sibenik.

PREPOVEDAN SHOD.

Zagreb, 7. maja. Poslanec Purić je naznanil za prihodnjo nedeljo shod. Vlada je shod »z ozirom na položaj« prepovedala, češ, da bi bil shod nevaren miru in redu.

NEMŠKI CESAR V PETERBURGU.

Peterburg, 7. maja. Tukajšnji listi priobčujejo senzacionalno vest, da pride v kratkem nemški cesar Viljem v Peterburg. Njegov dohod, da je v zvezi z izprembo kurza Rusije v notranji in zunanji politiki.

PONEVERJENJE V RUSIJI.

Peterburg, 6. maja. Iz Taškenta poročajo, da so prišli pri gradnji kanala carja Nikolaja velikim sleparijam na sled. Kanal čez suhe stepe je stal doslej že 15 milijonov rubljev. Večino te vsote so graditelji poneverili. Štiri inženirje izroče sodišču.

BEDA ODALISK.

Berolin, 7. maja. Listi poročajo iz Carigrada, da je vlada včeraj odaliskam in služkinjam, ki so še ostale v haremu bivšega sultana, naznanila, da morajo čim prej domov. Potnih stroškov pa jim ne bo dala. Dekleta se nahajajo vsled tega v najhujši bedi.

ODSTAVLJENEGA SULTANA BODO USMRTLILI.

Berolin, 7. maja. Iz Carigrada prihaja poročilo, da mladoturški častniki, posebno bivši turški vojaški ataše v Berlinu, major Enver bej silijo, da se odstavljenega sultana postavi pred državno sodišče ter da se ga obsodi na smrt. Abd ul Hamid, da je kljub temu da je vjet, nevaren mladoturški vladi, ker bodo njegovi prijatelji s pomočjo velikega premoženja, ki ga ima sultan v tujih bankah, poizkušali napraviti velike zmešnjave, posebno med Albanci. Mnenju Enver beja, da se odstavljenega sultana Abd ul Hamida postavi pred sodišče in obsodi na smrt, se je pridružil tudi novi sultan, vsled česar je usmrtilve starega sultana vsak čas pričakovati.

Carigrad, 7. maja. Prvi tajnik odstavljenega sultana je izjavil pred sodiščem, da je Abd ul Hamid dal instrukcije za vprizoritev nemirov v provinci.

RUSI SE ZBIRAJO OB TURŠKI MEJI.

Carigrad, 7. maja. Zunanje ministstvo je vprašalo v Peterburgu, kak namen ima zbiranje ruskih čet ob turški meji. Odgovora še ni.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 7. maja.

Pšenica za maj	14.17
Pšenica za oktober 1. 1909.	11.83
Rž za april 1. 1909.	9.33
Oves za april	7.65
Koruza za maj 1. 1909.	7.42

Efektiv: neizpr.

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306.2 m, sred. značil. tlak 735.0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barmetra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Požarica v met
6. 9. zveč.	738.9	7.2	sr. jvzh.	pol obl.	
7. 7. zjutr.	39.2	7.5		jasno	2.9
2. 2. pop.	37.9	13.2			

Srednja včerajšnja temp. 9.3°, norm. 12.8°.

Rogaški pospešnje tek do jedi, olajšanje prebave ter uspešno razkrojijo snovi zavžitih jedi.
„templjev vrelac“
M 711 6-1

**Prvi kranjski pogrebni
zavod**
Ljubljana, Frančškanske ulice št. 10.
Ustanovljen leta 1868. Telefon št. 97.

FR. DOBERLET

Prevzamejo se pogrebi, prevažanje
z vozom in po železnici in oskr-
bujejo se tudi pogrebov se tiče stvari
v Ljubljani po najnižjih cenah.
Imitovane kovinske krste lastnega izdelka.
Velika zaloga kovinskih krst v vseh velikostih
s primerno opremo. Oskrbujejo se sveži in suhi
cvetlični veni s primernimi trakovi z napi-
som in brez napisa. 1047 13-1

1285 1-1

Globoko užaljeni javljamo vsem so-
rodnikom, prijateljem in znancem tužno
vest, da je Bogu Vsemogočnemu dopadlo,
danes 5. maja ob polu 12. uri dopoldne,
našo iskreno ljubljeno sestro, oziroma
teto, staro teto in svakinjo, gospodično

Josipino Majzelj
posesnica v št. Jernej

v 50. letu svoje starosti, prevideno s sv.
zakramenti za umirajoče, po dolgi in
mučni bolezni, k Sebi v boljše življenje
poklicati.

Pogreb predrage pokojnice bo v
petek, 7. maja ob 9. uri dopoldne na
tukajšnje pokopališče.

Svete maše zadušnice se bodo brale
v več cerkvah.

Predraga rajnica bodi priporočena v
blag spomin in molitev.

ST. JERNEJ, dne 5. maja 1909.

Žalujoči ostali.

1290 1-1

Potrjeni srcem javljamo tužno vest,
da je naš iskreno ljubljeno nepozabni sin

STANKO

učenec III. ljudskega razreda

danes ob pol 6. uri zjutraj po kratki
mučni bolezni v nežni starosti 9 let,
mirno v Gospodu zaspal.

Sv. maše zadušnice se bodo brale
v župni cerkvi v Metliki.

Predragega rajnika priporočamo v
blag spomin in molitev.

Metlika, dne 6. maja 1909.

Emanuel in Justina Fax; stariši. —
Ludovik, Robert, Gustel in Franci,
bratje. — Tončka sestra.

1289 1-1

Rodbina Potokar-jeva javlja
vsem ljubim sorodnikom, prijateljem
in znancem tužno vest, da je Bogu
Vsemogočnemu dopadlo, odpoklicati
k Sebi našega iskreno ljubljene, na-
debnega sinčka.

MILANA

učenec III. razr. ljudske šole na Vrtači

ki je po kratki in mučni bolezni v
10. letu starosti sinoči izdihnil svojo
blago dušo.

Pogreb nepozabnega rajnika bo
jutri dne 8. maja popoldne ob 4. uri
iz hiše žalosti Pod Turnom št. 5 na
pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, 7. maja 1909.

APNO

vsakih štirinajst dni, se
dobiva pri kamnoseku
ALOIZIU VODNIKU

Ljubljana, Kolodvorske ul. 32

z lastnih kamenolomov. Na deželo se
razpošilja tudi cele vagone. 1154 6-1

1271 Odda se v najem za sezono 3-1

stanovanje „v Podlogu“

z opremljenimi tremi sobami in kuhinjo, kletjo
in lepim sadnim vrtom; v hiši je vodovod, nad
hišo lep smrekov gozid s krasnimi sprehajališči
ter blizu hiše kopelj. — Pojasnila daje lastnik
Matija Hočevnar v Vel. Laščah, Dolenjsko.

Gostilna

in zaloga piva

na dobrem kraju na deželi se takoj odda.
Kje pove uprava tega lista. 1258 4-1

V svrhu prevzetja ali primožitve iščem

dobro idočo trgovino

na deželi. 1261 3-1

Ponudbe pod „sreča“ na upr. „Slovenca“.

Iščejo se proti primerni odškodnini za nekaj
dni na posodo naslednje fotografije, slike ali
razglednice:

Stara deželna bolnišnica na Dunajski
cesti s cerkvijo; Sv. Petra cerkev z obzidjem;
Stari deželni dvorec s pogledom na Kongresni
ali Dvorni trg ter Cesarja Josipa trg z bara-
kami za perice. 1281 3-1

Kdor ima katero izmed teh, naj jo pošlje v
tiskarno DRAG. HRIBARJA, Dunajska cesta 9.

PIANINO

skoraj popolnoma nov, se po ceni proda. —
Ljubljana, Marije Terezije cesta 7, pri urarju.

1276 3-1

Stanovanje za avgustov termin

obstoječe iz najmanj 4 sob, 1 kabineta, mo-
dernih pritliklin in, če mogoče, uporabo vrta,
se išče. — Ponudbe z natančnim popisom in
zahtevami najemnine na upravništvo „Slovenca“.

1284 6-1

Golobi.

Zaradi pomanjkanja pro-
stora prodam 15 parov go-
lobov raznega plemena.
2 p. rdečih Turkov, 1 p.
kapucinerjev, 1 p. visoko
letečih, 11 p. la Purcler-
jev. Zadnji se prekucavajo v zraku. Cena 2-5 K po
p. Vsak mesec se dobi 10-15 p. J. Prodanovič,
Sp. Šiška. Zraven pošte. 1179 3-1

Dame (tudi nešivilje)

se iščejo za šivanje zavratnic. Po izučanju (ki
traja le par tednov) dobro plačilo in trajen za-
služek. — Zglasiti se je na Privozu šte. 3 v
Ljubljani. 1270 3-1

IVAN PENGOV

podobar, izdelovatelj oltarjev, itd.,

naznanja prečastiti duhovščini, cerkvenim
predstojnikom in dobrotnikom, da je
prevzel znano podobarsko delavnico
umrlega g. And. Rovška, Kolo-
dvorske ulice št. 20.

Priporočam se in zagotavljam, da
bodem vestno izvrševal svoj poklic in
prosim za zaupanje. Tekom 10 letnega
praktičnega dela pri ranjem g. Rovšku
pridobil sem si toliko spretnosti, da se
bode v prihodnje ravno tako solidno in
kolikor mogoče po nizki ceni izdelovalo,
kakor se je dosedaj. 3438 52-7

Nižje-avstr. zdravniška zbornica

je v letu 1899 doposlala c. kr. notranjemu mini-
sterstvu vlogo, v kateri navaja, da so dognale
opetovane kemične preiskave Serravallovega
kina-vina, da vsebuje mesto naznanjenih 0.4%
železo-oksida le 0.001 do 0.006%, to je ne več kot
navadno vino. (Wiener Allg. Zeitg. 4. junija 1899.)

Železnato vino lekarja Piccoli-ja v Ljubljani
vsebuje natančno množino železa, ki se mora po določilih
o zdravlilih dovajati bolnemu organizmu. Pollit. stekl. 2 K.

Sobno slikarska in pleskarska turdka

Speletič & Remžgar, Ljubljana, Rimska cesta 16

se priporoča glavnemu občinstvu za vse v to stroko
spadajoča dela v Ljubljani kakor tudi na deželi.
Delo solidno. Cene primerne.

920 (1)

Krasno

pomladansko zalogo
modnega blaga za
gospode in dame
:: priporoča ::

Engelbert Škušek

Ljubljana, Mestni trg 19

Vabilo

1282 1-1

izredni občni zbor
Kranilnice in posojilnice v Ribnici

ki se vrši

dne 23. maja 1909 ob 3. uri
pop. v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Izprememba pravil.
2. Volitev nadzorstva.
3. Slučajnosti.

Ko bi ob napovedanem času ne bilo navzoče
zadostno število članov, vrši se pol ure kasneje drug
občni zbor, ki bo sklepal ob vsakem številu navzočih
članov.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu p. n. občinstvu v Ljubljani in
na deželi, osobito slavnim korporacijam ter
društvom si usojam najljubše naznaniti,
da sem početkom meseca maja prevzel
vodstvo in oskrbo

**hotela, kavarne in
restavracije „UNION“**

ter bom po svojih najboljših močeh skušal
voditi to podjetje v vsestransko zadovoljnost
velečenjenih p. n. gostov. 1263 (1)

Obenem si usojam naznaniti

da je zopet otvorena

„Unionova“ vinska klet

kjer se bodo točila priznana najboljša na-
ravna vina po zmernih nizkih cenah. Poskrb-
ljeno bo tudi ob vsakem dnevnem času za
okusna topla in mrzla jedila po nizki ceni.

Priporočujoč se za številni obisk in
vsestransko zaupanje, bilježim spoštovanjem

I. BRAČIČ, ravnatelj.

Za birmance primerna darila!

Za dečke: črne in modre obleke.

Za deklice: bele obleke.

::: Obleke so v zalogi v vseh novih barvah in kroju najfinejše izvršitve po jako nizkih cenah. :::

O. BERNATOVIČ

Ljubljana, Mestni trg 5.

Podružnice

Spljet, Celovec

- in Trst -

- Delniška glavica -

- K 3.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

sprejema vloge na knjižice in na te-
koči račun ter je obrestuje po čistih $4\frac{1}{2}\%$
priporoča promese na
3% zem. kred. sračke II. a. K 50.000, žrebanje 5. maja glav. dob. K 60.000
3% „ „ „ I. a. „ 4.50, „ 15. maja „ „ „ 90.000
4% og. hipot. sračke a. K 4. — žrebanje 15. maja glav. dob. K 70.000
og. premijske sračke celotice a. K 7. — 15. maja „ „ „ K 200.000

Podružnice

Spljet, Celovec

- in Trst -

- Rezervni fond -

- K 300.000. -